

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи з дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА»

для здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми
«Управління фінансово-економічною безпекою»
всіх форм навчання

Харків 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи з дисципліни

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА»**

для здобувачів

другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 073 Менеджмент

освітньо-професійної програми

«Управління фінансово-економічною безпекою»

всіх форм навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою економічної

кібернетики та управління

економічною безпекою

Протокол від 30.08.2024 № 1

Харків 2024

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Управління фінансово-економічною безпекою» всіх форм навчання / Упоряд. Т.В. Полозова, Ю.О. Романенков, О.В. Перепелюкова, О.В. Мурзабулатова, С.В. Степаненко, Н.В. Помогалова. Електронне видання. Харків: ХНУРЕ, 2024. 48 с. pdf 0,75 Мб.

Упорядники: Т.В. Полозова
Ю.О. Романенков
О.В. Перепелюкова
О.В. Мурзабулатова
С.В. Степаненко
Н.В. Помогалова

Рецензент: Л.В. Соколова, доктор економічних наук, проф. кафедри ЕК

© ХНУРЕ, 2024
© Полозова Т.В., 2024
© Романенков Ю.О., 2024
© Перепелюкова О.В., 2024
© Мурзабулатова О.В., 2024
© Степаненко С.В., 2024
© Помогалова Н.В., 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Мета і завдання курсової роботи.....	4
2 Тематика курсових робіт.....	5
3 Організація виконання курсової роботи.....	8
3.1 Загальні положення	8
3.2 Етапи виконання курсової роботи.....	9
3.3 Контроль виконання курсової роботи.....	9
4 Структура, зміст і обсяг курсової роботи.....	10
5 Рекомендована література.....	31
5.1 Базова література.....	31
5.2 Допоміжна література.....	32
5.2.1 Монографії.....	32
5.2.2 Наукова періодика.....	34
6 Вимоги до оформлення курсової роботи.....	43
7 Захист курсової роботи.....	43
Перелік джерел посилання.....	44
Додаток А Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи.....	45
Додаток Б Приклад складання реферату.....	46
Додаток В Приклад оформлення змісту курсової роботи.....	47

ВСТУП

Сучасний етап розвитку економіки України вимагає підготовки висококваліфікованих спеціалістів, здатних вчасно та якісно вирішувати складні економічні питання. Важливу роль у задоволенні цих вимог відіграє вивчення дисципліни «Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства», що дає знання про основні аспекти організації та функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємства.

Курсова робота передбачає проведення аналізу та теоретичної розробки (дослідження процесів і об'єктів) актуальних питань, проблем у відповідній галузі знань.

Під час виконання курсової роботи здобувач демонструє свою здатність самостійно вирішувати фахові завдання, уміння працювати з науковою літературою, нормативною документацією, комп'ютерною технікою і програмним забезпеченням, здібність аналізувати отримані результати, робити обґрунтовані висновки, уміння використовувати сучасні методи наукових досліджень.

Завданням цих методичних вказівок є викладення основних положень та вимог до мети, завдань і змісту курсової роботи, її оформлення, організаційних аспектів виконання та захисту.

1 МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Метою курсової роботи є систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни «Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства» та використання їх при розв'язанні економічних, виробничих та управлінських завдань.

У сучасних умовах господарювання підприємствам доводиться вирішувати завдання систематизації загроз внутрішнього та зовнішнього характеру економічній безпеці підприємства, фінансової діагностики підприємства в системі антикризового менеджменту, уміти використовувати методичний інструментарій оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства.

У курсовій роботі здобувач має розробити конкретну тему із запропонованого переліку шляхом вирішення таких завдань:

- зробити аналіз літератури з обраної теми;
- скласти складний план курсової роботи;
- розглянути теоретичні аспекти в межах предметної області дослідження;
- показати вміння використовувати сучасні методи аналізу проблеми;
- виконати практичну частину курсової роботи;
- здійснити аналіз результатів практичної реалізації;
- зробити загальні висновки щодо курсової роботи в цілому;
- оформити курсову роботу.

За якість курсової роботи, достовірність наведених даних, правильність розрахунків, висновків, а також за оформлення і представлення роботи в установленій термін відповідає автор курсової роботи.

2 ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Для виконання теоретичної частини курсової роботи запропоновано такі теми:

1. Антикризове управління та протидія ризикам в системі економічної безпеки підприємства.
2. Діагностика кризового стану та загрози банкрутства в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.
3. Діагностика ймовірності банкрутства в системі управління економічною безпекою підприємства.
4. Ефективність антикризового управління в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.
5. Інвестиційна безпека як складова комплексної системи фінансово-економічної безпеки підприємства.
6. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління ризиками підприємства в системі економічної безпеки.
7. Інформаційно-технологічне забезпечення функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємств.
8. Конкурентна розвідка як елемент комплексної системи фінансово-економічної безпеки підприємства.
9. Математичне забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

10. Методи оцінки фінансової безпеки підприємства.
11. Механізм управління системою економічної безпеки підприємства.
12. Модель діагностики кризи розвитку підприємства в безпекоорієнтованому менеджменті.
13. Моніторинг стану системи економічної безпеки підприємства.
14. Обліково-аналітичне забезпечення системи економічної безпеки підприємства.
15. Організаційно-економічні засади управління кадровою безпекою підприємства.
16. Організаційно-правове забезпечення захисту комерційної таємниці на підприємстві.
17. Організаційно-правові основи протидії промислового шпигунству в системі економічної безпеки підприємства.
18. Організація захисту комерційної таємниці в системі економічної безпеки підприємства.
19. Організація інформаційно-аналітичного забезпечення системи економічної безпеки підприємства.
20. Організація протидії ризикам в системі економічної безпеки підприємства.
21. Організація системи економічної безпеки підприємства в умовах конкуренції.
22. Організація системи забезпечення інформаційної безпеки підприємства.
23. Організація системи інформаційної безпеки підприємства в умовах гібридних загроз.
24. Організація та управління економічною безпекою виробничого підприємства.
25. Організація та управління економічною безпекою комерційного підприємства.
26. Організація та управління системою кадрової безпеки підприємства.
27. Організація фінансово-економічної безпеки підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
28. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства.
29. Оцінка рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.
30. Оцінка стратегічної позиції підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки.
31. Оцінка та управління фінансовою безпекою підприємства.

32. Правове забезпечення економічної безпеки підприємства.
33. Формування програми антикризового управління в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.
34. Системний підхід в управлінні службою економічної безпеки підприємства.
35. Стратегічне планування в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.
36. Стратегічне управління системою забезпечення економічної безпеки підприємства.
37. Теоретичні основи функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємства.
38. Технології забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах цифрової економіки.
39. Управління безпекою діяльності e-commerce підприємств.
40. Управління інвестиційною діяльністю в системі економічної безпеки підприємства.
41. Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки.
42. Управління комплексним забезпеченням економічної безпеки підприємства.
43. Управління ризиками та їх оцінка в системі економічної безпеки підприємства.
44. Управління системою економічної безпеки підприємства в умовах недобросовісної конкуренції.
45. Управління системою економічної безпеки підприємства.
46. Управління фінансовою безпекою підприємства.
47. Фінансова діагностика підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки.
48. Фінансовий моніторинг в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.
49. Формування механізму діагностики рівня економічної безпеки підприємства.
50. Формування стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

3 ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні положення

Подана до захисту курсова робота повинна відповідати наступним вимогам:

- засвідчувати відповідний рівень знань та професійної підготовки здобувача з теоретичних основ і практичних аспектів навчальної дисципліни;
- відображати вміння здобувача самостійно опрацьовувати наукові літературні та інші джерела інформації;
- засвідчувати вміння здобувача самостійно вивчати поставлені питання, відбирати та критично аналізувати теоретичний матеріал, відповідно до мети дослідження;
- засвідчувати вміння здобувача робити власні узагальнення і висновки;
- показувати знання та професійні навички здобувача у застосуванні можливостей комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій;
- бути оформлена відповідно до вимог і подана до захисту у встановлений термін.

Кожна курсова робота має бути оригінальною за характером теоретичного змісту.

Здобувачу надається право самостійно обрати тему курсової роботи згідно з його науковими та професійними інтересами.

Курсова робота має виконуватися здобувачем відповідно до встановленого терміну. У випадках відставання від графіка здобувач зобов'язаний надати пояснення керівникові або завідувачу кафедри.

Здобувач має у встановлений термін подати завершену курсову роботу на перевірку керівникові.

Курсова робота має відповідати принципам академічної доброчесності, що передбачають дотримання п'яти засадничих цінностей: чесності, довіри, справедливості, поваги та відповідальності. У курсовій роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації, фабрикування, обману, списування та інших проявів академічної недоброчесності. Також робота має відповідати принципам поваги до людської гідності, толерантності та патріотизму.

3.2 Етапи виконання курсової роботи

Виконання та захист курсової роботи є методом діагностики рівня компетентностей і результатів навчання здобувачів з відповідної спеціальності.

Процес виконання та підготовки до захисту курсової роботи за терміном і змістом складається з низки послідовних етапів:

1. Вивчення запропонованої тематики курсових робіт.
2. Вибір теми курсової роботи.
3. Обговорення з керівником змісту курсової роботи, графіка її виконання.
4. Пошук і огляд наукової літератури за обраною темою.
5. Аналіз і систематизація зібраного матеріалу.
6. Написання теоретичного розділу курсової роботи.
7. Розробка практичного розділу курсової роботи, проведення економічних розрахунків.
8. Оформлення курсової роботи.
9. Подання курсової роботи керівникові на перевірку.
10. Усунення недоліків і зауважень, обговорення з науковим керівником результатів роботи.
11. Передача роботи на остаточну перевірку керівникові.

3.3 Контроль виконання курсової роботи

Під час виконання курсової роботи керівник проводить систематичний контроль ходу виконання запланованих робіт.

Здобувач повинен звітувати перед науковим керівником про виконану роботу не менш, ніж один раз на тиждень.

Не менш ніж за тиждень до початку екзаменаційної сесії здобувач повинен представити курсову роботу керівникові на перевірку, виконану в повному обсязі та відповідно оформлену.

Курсова робота є самостійною роботою здобувача, за всі економічні дослідження, а також правильність і обґрунтованість розрахунків несе відповідальність здобувач (автор курсової роботи).

Курсова робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, до захисту не допускається.

4 СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна бути в межах 30-50 сторінок машинописного тексту й повинна містити теоретичну та розрахунково-аналітичну частини.

Структура та зміст курсової роботи визначаються її конкретною темою.

Курсова робота містить:

- титульний аркуш (додаток А);
- реферат (додаток Б);
- зміст (додаток В);
- вступ;
- теоретичну частину;
- розрахунково-аналітичну частину;
- висновки;
- перелік джерел посилання;
- додатки.

Реферат – це короткий виклад змісту курсової роботи, що розміщують за титульним аркушем. Реферат повинен містити відомості про обсяг роботи, кількість таблиць, рисунків, кількість джерел згідно з переліком посилань; об'єкт дослідження; мету курсової роботи; методи дослідження; короткий зміст курсової роботи; перелік ключових слів. Реферат виконується державною мовою.

Приклад оформлення реферату наведено в додатку А.

Головним завданням вступної частини (**вступу**) є обґрунтування актуальності і практичної значущості обраної теми курсової роботи

У цій частині роботи слід чітко визначити:

- актуальність обраної теми;
- мету курсової роботи;
- завдання курсової роботи;
- об'єкт і предмет дослідження;
- теоретичну та методичну базу дослідження;
- методи дослідження;
- практичну значущість проведених досліджень (запропонованих рекомендацій).

Обсяг вступу не повинен перевищувати 3 сторінок.

Перший розділ (**теоретичний**) містить 2-3 підрозділи (тобто матиме складний план).

У даному розділі здійснюється аналіз літературних джерел в межах обраної теми. Окреслюючи предмет дослідження, необхідно проаналізувати сучасні підходи (методи) до вирішення завдань та їх порівняльну характеристику.

У першому розділі надається теоретичне обґрунтування, розкриваються суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмету дослідження.

Наприкінці теоретичного розділу слід зробити висновки.

Рекомендується ілюструвати текст графічним матеріалом (схемами, графіками, діаграми тощо).

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 40 % загального обсягу курсової роботи.

Розрахунково-аналітична частина містить в собі два практичних завдання, які необхідно виконати з використанням Microsoft Excel.

Завдання 1

Оцінка стану системи економічної безпеки підприємства на основі ресурсного підходу

Початкові дані:

1. Фактичний обсяг виробництва продукції у звітному періоді склав 250000 шт. (базовий варіант) за рік.

2. Середньорічна вартість основних засобів фактично у звітному періоді склала 6500000 грн. При цьому питома вага груп в загальній вартості основних засобів становила:

3 група – 35 %;

4 група – 27 % ;

5 група – 20 %;

6 група – 18 %.

3. Витратні норми на сировину і матеріали, куповані напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій, паливо й енергію на технологічні цілі, а також ціни на них у звітному періоді наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Витратні норми на сировину, основні та допоміжні матеріали, енергію та ціни на них

Показник	Од. вимір.	Кількість (витратна норма на 1 шт. готової продукції)	Ціна за ресурс, грн
1. Сировина і матеріали	кг	0,450	17,50
2. Куповані напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій	кг	0,125	20,50
3. Паливо й енергія на технологічні цілі	кВт/год	9,00	1,50

4. Основна заробітна плата основних виробничих робітників склала 4580000 грн на річний обсяг виробництва.

5. Додаткова заробітна плата основних виробничих робітників склала 10 % від основної заробітної плати.

6. Єдиний соціальний внесок (22,0 % від суми основної та додаткової заробітної плати).

7. Для розрахунку витрат на утримання та експлуатацію устаткування використати наступні дані:

а) ремонтний фонд (на річний обсяг виробництва):

– основна та додаткова заробітна плата ремонтного персоналу цеху – 432000 грн;

– єдиний соціальний внесок (22,0 % від суми основної та додаткової заробітної плати ремонтного персоналу);

– матеріали та запчастини для ремонту основних засобів – 12 % від вартості 4, 5 і 6 груп основних засобів;

– послуги своїх ремонтних цехів з ремонту основних засобів – 8 % від вартості 4, 5 і 6 груп основних засобів;

– послуги сторонніх підрядних організацій з ремонту основних засобів – 20 % від вартості 4, 5 і 6 груп основних засобів;

б) витрати на експлуатацію (на річний обсяг виробництва):

– основна та додаткова заробітна плата чергового персоналу – 180000 грн;

– єдиний соціальний внесок (22,0 % від суми основної та заробітної плати чергового персоналу);

– допоміжні матеріали для експлуатації основних засобів – 3 % від вартості 4, 5 і 6 груп основних засобів;

– послуги своїх ремонтних цехів з експлуатації – 4 % від вартості 4, 5 і 6 груп основних засобів;

в) амортизаційні відрахування прийняти в розмірі 29835 грн (на річний обсяг виробництва);

г) внутрішньозаводське переміщення вантажів – 0,5 грн на 1 шт. продукції (на річний обсяг виробництва).

8. Для розрахунку загальновиробничих витрат прийняти наступні умови (на річний обсяг виробництва):

– основна та додаткова заробітна плата цехового персоналу – 720000 грн;

– єдиний соціальний внесок (22,0 % від суми основної та заробітної плати цехового персоналу);

– суму амортизаційних відрахувань прийняти на рівні 6323 грн;

– витрати на ремонт і експлуатацію будівель і споруд – 17 % від вартості 3 групи основних засобів;

– охорона праці та техніка безпеки – 20 % від суми основної та додаткової заробітної плати цехового персоналу;

– інші витрати – 2 % від суми попередніх витрат цього пункту.

9. Адміністративні витрати прийняти в розмірі 25 % від суми п. 4.

10. Витрати на збут прийняти в розмірі 3% від виробничої собівартості.

11. Для розрахунку суми прибутку прийняти рівень рентабельності 30 % (від суми виробничої собівартості, адміністративних витрат і витрат на збут).

12. Ставка податку на додану вартість (ПДВ) складає 20 %.

13. Ставка податку на прибуток складає 18 % (відповідно до чинного законодавства).

14. Середньооблікова чисельність працівників у звітному періоді склала 350 осіб.

15. Середньорічна вартість оборотних засобів у звітному періоді склала 6125475 грн.

16. У плановому періоді у зв'язку з організаційно-технічними заходами передбачаються такі зміни:

– збільшення обсягу виробництва продукції у натуральному вираженні на 5 %;

– скорочення середньооблікової чисельності працівників на 2 %;

– збільшення середньорічної вартості оборотних коштів на 3 %;

– середньорічна вартість основних засобів не зміниться;

– ціна продукції зросте на 15 %.

Визначити:

На основі початкових даних необхідно розрахувати основні техніко-економічні показники діяльності підприємства та зробити висновок про характер їх динаміки. Розв'язання даного завдання передбачає виконання певних етапів та розрахунків таких показників (рис. 1.1):

1. Виробнича собівартість у звітному періоді на одиницю та на весь обсяг виробництва продукції.

2. Адміністративні витрати у звітному періоді на одиницю та на весь обсяг виробництва продукції.

3. Витрати на збут у звітному періоді на одиницю та на весь обсяг виробництва продукції.

4. Сума прибутку у звітному періоді на одиницю та на весь обсяг виробництва продукції.

5. Відпускна ціну продукції у звітному періоді (одиниці продукції та вартість всього обсягу виробництва).

6. Суму податку на додану вартість у звітному періоді на одиницю та на весь обсяг виробництва продукції.

7. Ціна продукції з урахуванням ПДВ у звітному періоді (одиниці продукції та всього обсягу виробництва).

8. Сума податку на прибуток у звітному періоді на одиницю та на весь обсяг виробництва продукції.

9. Сума чистого прибутку у звітному періоді на одиницю та на весь обсяг виробництва продукції.

10. Рентабельність продукції на одиницю та на весь обсяг виробництва.

11. Показники діяльності підприємства у плановому періоді у результаті впровадження організаційно-технічних заходів.

12. Показники ефективності використання основних засобів (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність праці) за фактичними та плановими даними.

13. Показники ефективності використання оборотних коштів (коефіцієнт оборотності, коефіцієнт завантаження, тривалість одного обороту) за фактичними та плановими даними.

14. Продуктивність праці у грошовому вираженні у звітному та у плановому періодах.

15. Абсолютне та відносне відхилення показників ефективності використання основних засобів, оборотних коштів та трудових ресурсів.

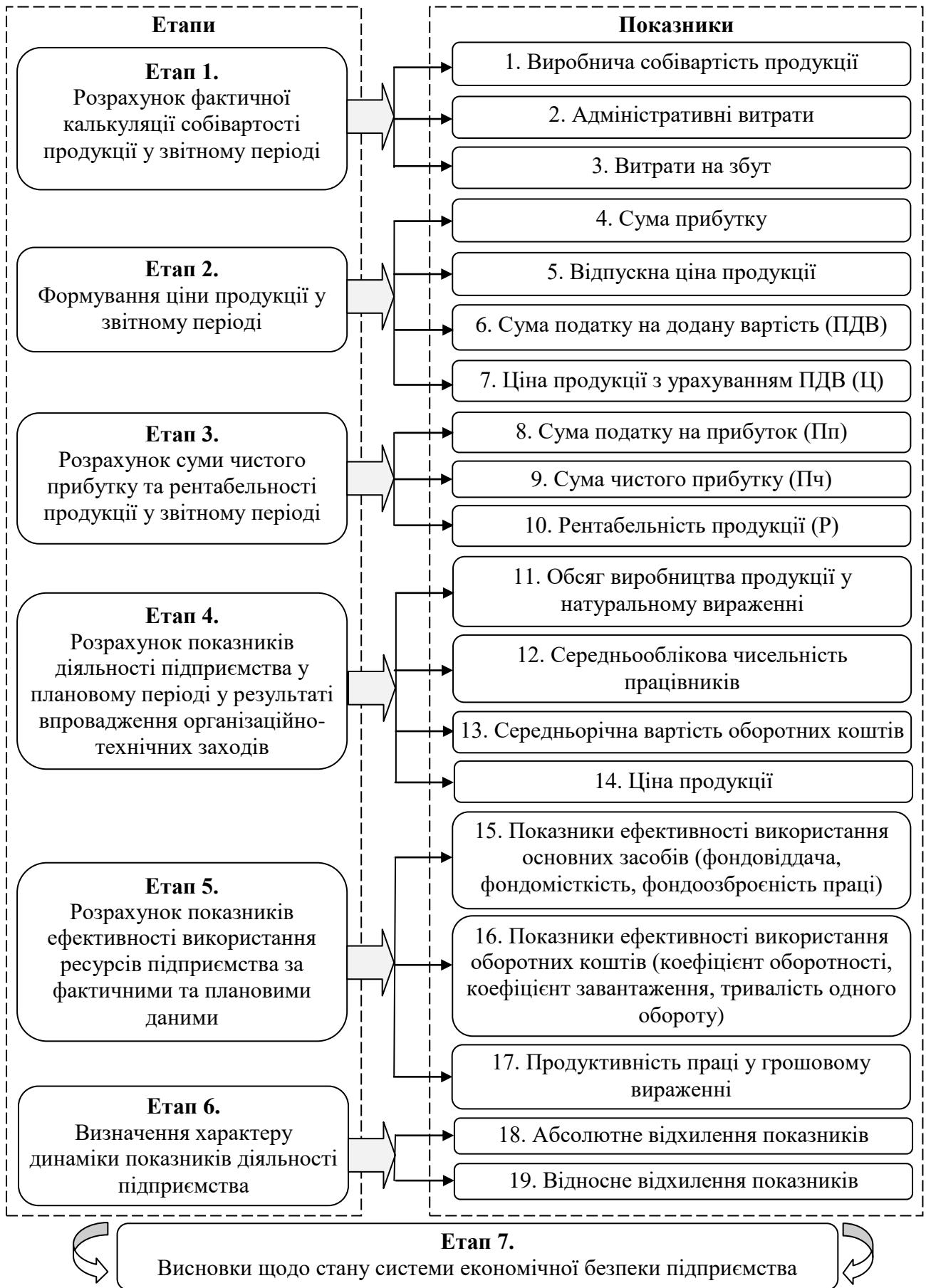

Рисунок 1.1 – Етапи розв’язання завдання 1

Вказівки до розв'язання завдання 1

Під час розв'язання завдання 1 здобувач має замість останніх нулів («0») в обсязі виробництва продукції в початкових даних (250000 шт.) підставити номер за журналом академічної групи (або за списком на платформі dl.nure.ua).

Собівартість продукції – це грошовий вираз витрат підприємства на виробництво та реалізацію продукцію.

Собівартість продукції характеризує ефективність всього процесу виробництва на підприємстві, оскільки в ній відображаються рівень організації виробничого процесу, технічний рівень, продуктивність праці та інше.

Собівартість продукції як показник використовується для контролю за використанням ресурсів виробництва, визначення економічної ефективності організаційно-технічних заходів, встановлення цін на продукцію. За умов самофінансування зниження собівартості є основним джерелом зростання прибутку підприємства.

Розрахунковою калькуляційною одиницею прийняти 1 шт. продукції.

Зведений розрахунок калькуляції собівартості та ціни продукції необхідно навести в таблиці 1.2.

У таблиці 1.2 стовпці 3,4,5,7 заповнюються тільки для статей калькуляції: «Сировина і матеріали»; «Куповані напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій»; «Паливо й енергія на технологічні цілі». Стовпці 6 і 8 заповнюються для всіх статей калькуляції.

У стовпці «Одиниця виміру» фіксується облікова одиниця матеріалу в натуральному вираженні, за якою буде здійснюватися розрахунок витрат.

Витрати на одиницю продукції за статтями «Сировина і матеріали»; «Куповані напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій»; «Паливо й енергія на технологічні цілі» розраховуються як добуток витратної норми і ціни за ресурс.

Кількість матеріалу на весь обсяг виробництва за цими статтями визначається як добуток витратної норми на одиницю продукції та річного обсягу виробництва.

Витрати на матеріали на одиницю продукції ($V_{\text{од}}^{\text{м}}$) (стовпчик 6, табл. 1.2) розраховуються як добуток витратної норми на матеріал ($H_{\text{м}}$) (стовпчик 4, табл. 1.2) і ціни матеріалу ($\Pi_{\text{м}}$) (стовпчик 5, табл. 1.2):

$$V_{\text{од}}^{\text{м}} = H_{\text{м}} \cdot \Pi_{\text{м}}. \quad (1.1)$$

Таблиця 1.2 – Розрахунок фактичної калькуляції собівартості та ціни продукції

№ п/п	Показник	Од. вимір.	Витрати на одиницю продукції			Витрати на весь обсяг виробництва	
			кіль-кість	ціна, грн	сума, грн (ст.4 x ст.5)	кіль-кість (ст.4 x Онат)	сума, грн (ст.7 x ст.5)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Сировина і матеріали	кг	0,450	17,50			
2	Куповані напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій	кг	0,125	20,50			
3	Паливо й енергія на технологічні цілі	кВт/год.	9,00	1,50			
4	Основна заробітна плата основних виробничих робітників						4580000
5	Додаткова заробітна плата основних виробничих робітників						
6	Єдиний соціальний внесок (22 % від суми п. 4+5)						
7	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування						
8	Загальновиробничі витрати						
9	<i>Виробнича собівартість (п. 1+2+3+4+5+6+7+8)</i>						
10	Адміністративні витрати						
11	Витрати на збут						
12	Повні витрати (п. 9+10+11)						
13	Прибуток (% від п. 12)						
14	Відпускна ціна (п. 12+13)						
15	ПДВ (20 % від п.14)						
16	Ціна з урахуванням ПДВ (п. 14+15)						

Кількість матеріалу на весь обсяг виробництва ($K_{об}^M$) (стовпчик 7, табл. 1.2) розраховується за формулою:

$$K_{об}^M = N_M \cdot O_{нат}, \quad (1.2)$$

де $O_{нат}$ – річний обсяг виробництва в натуральному вираженні.

Витрати на матеріали на весь обсяг виробництва ($B_{об}^M$) (стовпчик 8, табл. 1.2) розраховуються за формулою:

$$B_{об}^M = K_{об}^M \cdot Ц_M \quad \text{або} \quad B_{об}^M = B_{од}^M \cdot O_{нат}. \quad (1.3)$$

Розрахунок сум податку на прибуток, чистого прибутку та рентабельності продукції у звітному періоді на одиницю продукції та на весь обсяг виробництва можна представити у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Розрахунок сум податку на прибуток, чистого прибутку та рентабельності продукції

№	Показник	Умовне позначення	Сума на одиницю продукції	Сума на весь обсяг виробництва
1	2	3	4	5
1	Чистий дохід від реалізації продукції (без урахування ПДВ) (п. 14, табл. 1.2), грн	Д		
2	Повні витрати на виробництво та реалізацію продукції (п. 12, табл. 1.2), грн	В		
3	Прибуток до оподаткування (п.1-п.2), грн	П		
4	Сума податку на прибуток (п.3*0,18), грн	Пп		
5	Сума чистого прибутку (п.3-п.4), грн	Пч		
6	Рентабельність продукції, %	Р		

Сума прибутку до оподаткування (П) розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації (Д) і витратами на виробництво продукції (В):

$$П = Д - В. \quad (1.4)$$

Сума податку на прибуток (Пп) розраховується виходячи із суми прибутку до оподаткування й ставки податку на прибуток:

$$Пп = П \cdot \frac{Сп}{100}, \quad (1.5)$$

де Сп – ставка податку на прибуток .

Сума чистого прибутку розраховується як різниця між величиною прибутку до оподаткування (П) і сумою податку на прибуток (Пп):

$$Пч = П - Пп. \quad (1.6)$$

Рентабельність продукції (Р) розраховується як відношення прибутку до оподаткування (П) до повних витрат на виробництво і реалізацію продукції (В):

$$Р = \frac{П}{В} \cdot 100. \quad (1.7)$$

Показники ефективності використання основних засобів, оборотних засобів і трудових ресурсів за фактичними та плановими даними, а також їх абсолютне та відносне відхилення можна представити у таблиці 1.4.

Плановий рівень показників розраховується виходячи з фактичних даних та їх зміни, що наведені у п.16 початкових даних.

До показників ефективності використання основних засобів належать фондоддача, фондомісткість та фондоозброєність праці.

Фондоддача розраховується за формулою:

$$ФВ = \frac{Д}{\overline{ОЗ}}, \quad (1.8)$$

де Д – чистий дохід від реалізації продукції;

$\overline{ОЗ}$ – середньорічна вартість основних засобів.

Фондомісткість розраховується за формулою:

$$ФМ = \frac{\overline{ОЗ}}{Д} = \frac{1}{ФВ}. \quad (1.9)$$

Таблиця 1.4 – Розрахунок показників ефективності використання ресурсів підприємства

Показник	Фактичний період (факт)	Плановий період (план)	Відхилення		Позитивна тенденція зміни показника
			абсолютне (+; -) (ст.3 – ст.2)	відносне, % (ст.3/ст.2*100-100)	
1	2	3	4	5	6
Показники ефективності використання основних засобів					
Фондовіддача (ФВ)					↑
Фондомісткість (ФМ)					↓
Фондоозброєність (ФЗ)					↑
Показники ефективності використання оборотних засобів					
Коефіцієнт оборотності (Коб)					↑
Коефіцієнт завантаження (Кз)					↓
Тривалість одного обороту (Тоб)					↓
Показники ефективності використання трудових ресурсів					
Продуктивність праці, грн/ос.					↑

Фондоозброєність праці характеризує озброєність праці основними засобами розраховується за формулою:

$$ФЗ = \frac{\overline{ОЗ}}{Ч}, \quad (1.10)$$

де Ч – середньооблікова чисельність працівників.

Серед показників ефективності використання оборотних засобів виділяють коефіцієнт оборотності, коефіцієнт завантаження та тривалість одного обороту.

Коефіцієнт оборотності оборотних засобів (Коб) розраховується за формулою:

$$Коб = \frac{Д}{\overline{ОБЗ}}, \quad (1.11)$$

де $\overline{ОБЗ}$ – середньорічна вартість оборотних засобів.

Коефіцієнт завантаження оборотних засобів (Кз) визначається за формулою:

$$Кз = \frac{\overline{ОБЗ}}{Д} = \frac{1}{Коб}. \quad (1.12)$$

Тривалість одного обороту оборотних засобів (Тоб) розраховується за формулою:

$$Тоб = \frac{360}{Коб}. \quad (1.13)$$

Показник продуктивності праці показує виробіток однією людиною в одиницю часу і розраховується за формулою:

$$ПП = \frac{Д}{ч}. \quad (1.14)$$

Абсолютне відхилення показників (Δ) визначається за формулою:

$$\Delta = П_{пл} - П_{ф}. \quad (1.15)$$

де $П_{пл}$, $П_{ф}$ – планове та фактичне значення показника відповідно.

Абсолютне відхилення зі знаком «+» означає збільшення показника, зі знаком «-» – зниження в аналізованому періоді.

Відносна зміна показника визначається у відсотках та розраховується за формулою:

$$\% = \frac{П_{пл}}{П_{ф}} \cdot 100 - 100. \quad (1.16)$$

Відносне відхилення зі знаком «+» означає збільшення показника, зі знаком «-» – зниження в аналізованому періоді.

Результати розрахунків переважно представити у табличній формі.

Наприкінці необхідно зробити висновки про тенденцію зміни показників ефективності використання ресурсів підприємства та їх вплив на його стан системи економічної безпеки.

Завдання 2

Визначення беззбитковості виробництва продукції в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства

Початкові дані:

1. Обсяг виробництва та повна собівартість продукції (сума виробничої собівартості, адміністративних витрат і витрат на збут) приймаються за даними завдання 1.

Даний обсяг виробництва відповідає 80 %-му рівню використання виробничої потужності.

2. Співвідношення змінної та постійної частин в окремих статтях калькуляції наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Частка постійних і змінних витрат в статтях калькуляції

Стаття витрат	Частка змінних витрат, % (Ч_z)	Частка постійних витрат, % ($\text{Ч}_п$)
1	2	3
1. Сировина і матеріали	100	0
2. Куповані напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій	90	10
3. Паливо й енергія на технологічні цілі	70	30
4. Основна та додаткова заробітна плата основних виробничих робітників з відрахуваннями	20	80
5. Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	15	85
6. Загальновиробничі витрати	10	90
7. Адміністративні витрати	5	95
8. Витрати на збут	90	10

3. Ціна продукції (Ц) приймається за результатами розрахунку завдання 1 без урахування ПДВ (за звітний період) і є незмінною для всіх рівнів використання виробничої потужності.

Визначити:

На основі початкових даних необхідно визначити беззбитковість виробництва продукції підприємства. Розв'язання даного завдання передбачає виконання певних етапів та розрахунок таких показників (рис. 2.1):

1. Сума змінних і постійних витрат у собівартості на одиницю продукції та на весь обсяг виробництва.

2. Собівартість одиниці продукції та всього обсягу виробництва для різних рівнів використання виробничої потужності.

3. Дохід від реалізації продукції, прибуток (збиток) і рентабельність продукції для різних обсягів виробництва.

4. Точка беззбитковості у натуральному та вартісному вираженні аналітичним і графічним способами.

5. Запас фінансової міцності підприємства в абсолютному (вартісному) та відносному (відсотковому) вираженні.

Вказівки до розв'язання завдання 2

Суму постійних і змінних витрат в собівартості на одиницю продукції та на весь обсяг виробництва рекомендовано навести у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Розрахунок сум постійних і змінних витрат

Статті витрат	Змінні витрати, грн		Постійні витрати, грн	
	на од. прод. (ЗВ _{од})	на весь обсяг (ЗВ _{обсяг})	на од. прод. (ПВ _{од})	на весь обсяг (ПВ _{обсяг})
1	2	3	4	5
1. Сировина і матеріали				
2. Куповані напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій				
3. Паливо й енергія на технологічні цілі				
4. Основна та додаткова заробітна плата основних виробничих робітників з відрахуваннями				
5. Витрати на утримання та експлуатацію обладнання				
6. Загальновиробничі витрати				
7. Адміністративні витрати				
8. Витрати на збут				
Усього				

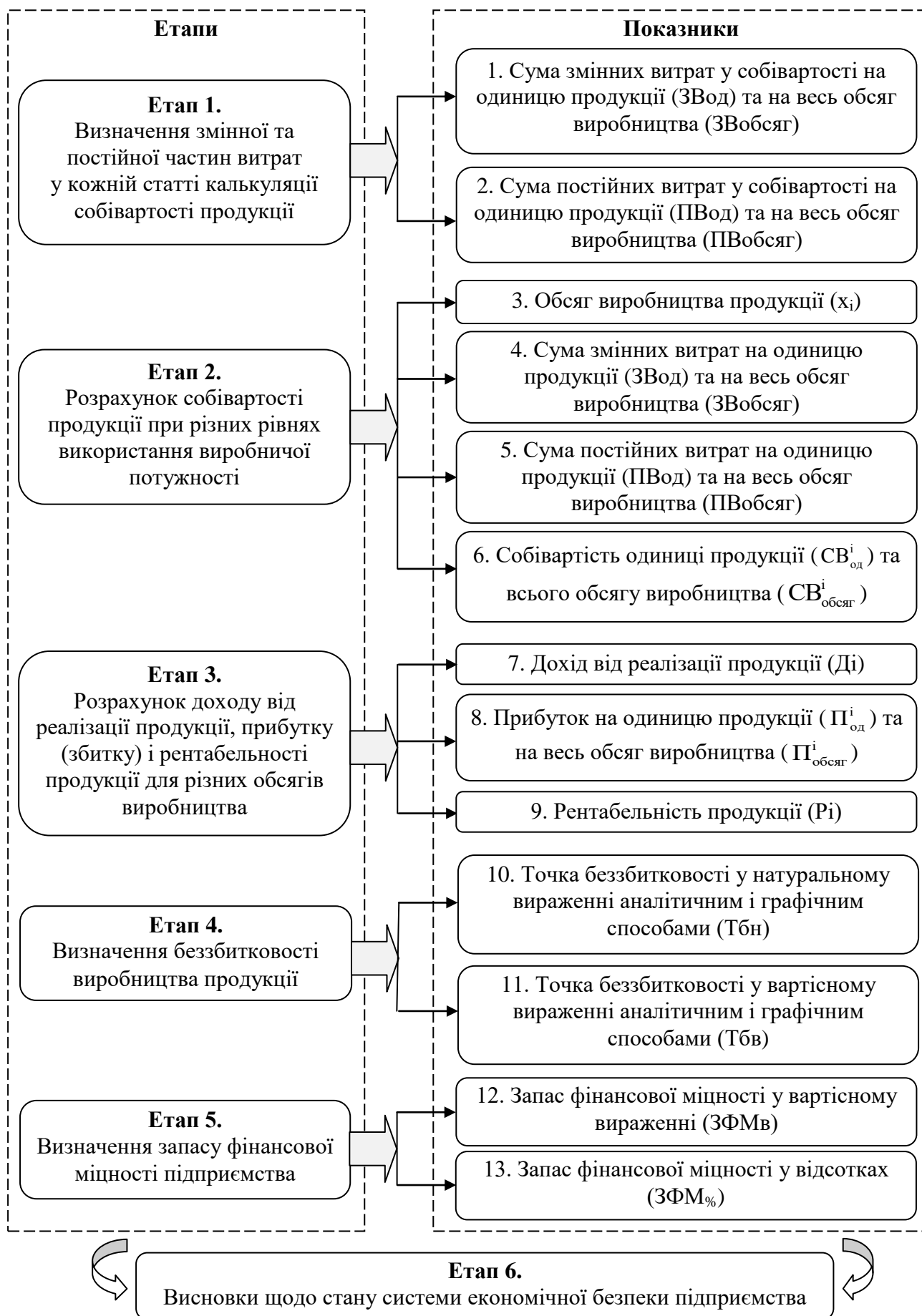

Рисунок 2.1 – Етапи розв’язання завдання 2

Змінні витрати на одиницю ($ЗВ_{од}$) і на весь обсяг продукції ($ЗВ_{обсяг}$) розраховуються:

$$ЗВ_{од(обсяг)} = C_{од(обсяг)} \cdot \frac{Ч_з}{100}, \quad (2.1)$$

де $C_{од(обсяг)}$ – сума витрат на одиницю та на весь обсяг продукції відповідно за окремою статтею калькуляції із завдання 1, грн;

$Ч_з$ – частка змінної частини витрат в тієї ж статті калькуляції, % (див. табл. 2.1).

Постійні витрати на одиницю ($ПВ_{од}$) і на весь обсяг продукції ($ПВ_{обсяг}$) розраховуються:

$$ПВ_{од(обсяг)} = C_{од(обсяг)} \cdot \frac{Ч_п}{100}, \quad (2.2)$$

де $C_{од(обсяг)}$ – сума витрат на одиницю та на весь обсяг продукції відповідно за окремою статтею калькуляції із завдання 1, грн;

$Ч_п$ – частка постійної частини витрат тієї ж статті калькуляції, % (див. табл. 2.1).

Розрахунок собівартості одиниці продукції ($СВ_{од}^i$) та всього обсягу ($СВ_{обсяг}^i$) при різних рівнях обсягу виробництва та використання виробничої потужності рекомендовано навести у таблиці 2.3.

При заповненні таблиці 2.3 треба прийняти до уваги, що до *змінних належать витрати*, абсолютна величина яких зростає зі збільшенням обсягу виробництва та зменшується з його зниженням.

Постійні витрати – це витрати, абсолютна величина яких зі збільшенням (зменшенням) випуску продукції суттєво не змінюється.

Стовпчик 2 таблиці 2.3 розраховується відповідно до п.1 початкових даних, виходячи з того, що даний обсяг виробництва відповідає 80 %-му рівню використання виробничої потужності (клітиночка зі знаком (*)). Далі за пропорцією слід розрахувати обсяги виробництва (x_i) для інших рівнів використання виробничої потужності.

Таблиця 2.3 – Собівартість продукції при різних рівнях використання виробничої потужності

Відсоток використання виробничої потужності, %	Обсяг виробництва, шт. (x_i)	Витрати на одиницю продукції, грн			Витрати на весь обсяг виробництва, грн		
		змінні ($ЗВ_{од}$) (const)	постійні ($ПВ_{од}$) (ст.7/ст.2)	усього витрати ($СВ_{од}^i$) (ст.3+ст.4)	змінні ($ЗВ_{обсяг}$) (ст.3*ст.2)	постійні ($ПВ_{обсяг}$) (const)	усього витрати ($СВ_{обсяг}^i$) (ст.6+ст.7)
1	2	3	4	5	6	7	8
100							
90							
80	*						
70							
60							
50							
40							
30							
20							
10							

Значення для стовпчика 3 таблиці 2.3 переносяться з таблиці 2.2 (стовпчик 2, рядок «усього») та залишається незмінним для всіх обсягів виробництва.

Значення для стовпчика 7 таблиці 2.3 переносяться з таблиці 2.2 (стовпчик 5, рядок «усього») та залишається незмінним для всіх обсягів виробництва.

Алгоритм розрахунку інших значень таблиці 2.3 наведений безпосередньо у шапці таблиці у відповідних стовпчиках.

Собівартість одиниці продукції ($СВ_{од}^i$) та всього обсягу виробництва ($СВ_{обсяг}^i$) з урахуванням постійної та змінної частин розраховується за формулами:

$$СВ_{од}^i = ЗВ_{од} + \frac{ПВ_{обсяг}}{x_i}, \quad (2.3)$$

$$СВ_{обсяг}^i = ПВ_{обсяг} + ЗВ_{од} \cdot x_i, \quad (2.4)$$

де x_i – і-й обсяг виробництва.

Дохід від реалізації продукції, прибуток (збиток) і рентабельність продукції для різних рівнів обсягу виробництва рекомендовано представити у таблиці 2.4. Вважається, що вся вироблена продукція є реалізованою.

Таблиця 2.4 – Дохід, прибуток і рентабельність продукції при різних рівнях обсягу виробництва

Обсяг виробництва, шт. (x_i)	Дохід від реалізації, грн (D_i)	Собівартість одиниці продукції, грн ($CB_{од}^i$)	Прибуток на одиницю продукції, грн ($\Pi_{од}^i$)	Собівартість на весь обсяг, грн ($CB_{обсяг}^i$)	Прибуток на весь обсяг, грн ($\Pi_{обсяг}^i$)	Рентабельність продукції, % (P_i)
(табл. 2.3, ст.2)	(ст.1 * Ц)	(табл. 2.3, ст.5)	(Ц – ст.3)	(табл. 2.3, ст. 8)	(ст.2 – ст.5) або (ст.4*ст.1)	(ст.6 / ст.5 * 100) або (ст.4 / ст.3 * 100)
1	2	3	4	5	6	7

У таблиці 2.4 обсяг виробництва в натуральному вираженні (x_i) переноситься з таблиці 2.3 (стовпчик 2).

Дохід від реалізації (D_i) розраховується як добуток обсягу виробництва в натуральному вираженні (x_i) та ціни продукції (Ц):

$$D_i = x_i \cdot Ц. \tag{2.5}$$

Собівартість одиниці продукції ($CB_{од}^i$) переноситься з таблиці 2.3 (стовпчик 5).

Прибуток на одиницю продукції ($\Pi_{од}^i$) визначається як різниця між ціною продукції (Ц) та собівартістю одиниці продукції ($CB_{од}^i$):

$$\Pi_{од}^i = Ц - CB_{од}^i. \tag{2.6}$$

Собівартість на весь обсяг виробництва ($СВ_{\text{обсяг}}^i$) переноситься з таблиці 2.3 (стовпчик 8).

Прибуток на весь обсяг виробництва ($\Pi_{\text{обсяг}}^i$) розраховується як різниця між доходом від реалізації ($Д_i$) та собівартістю всього випуску ($СВ_{\text{обсяг}}^i$) (або як добуток прибутку на одиницю продукції ($\Pi_{\text{од}}^i$) та відповідного обсягу виробництва в натуральному вираженні (x_i)):

$$\Pi_{\text{обсяг}}^i = Д_i - СВ_{\text{обсяг}}^i, \quad (2.7)$$

$$\Pi_{\text{обсяг}}^i = \Pi_{\text{од}}^i \cdot x_i. \quad (2.8)$$

Рентабельність продукції (P_i) розраховується за формулою (2.9) або за формулою (2.10):

$$P_i = \frac{\Pi_{\text{од}}^i}{СВ_{\text{од}}^i} \cdot 100, \quad (2.9)$$

$$P_i = \frac{\Pi_{\text{обсяг}}^i}{СВ_{\text{обсяг}}^i} \cdot 100. \quad (2.10)$$

Під *точкою беззбитковості* ($T_{\text{б}}$) розуміється обсяг виробництва, досягнув якого підприємство вже не зазнає збитків, але не отримує прибутку. В точці беззбитковості прибуток і рентабельність дорівнюють нулю.

Точка беззбитковості ($T_{\text{бн}}$) у натуральному вираженні аналітичним способом розраховується за формулою:

$$T_{\text{бн}} = \frac{ПВ_{\text{обсяг}}}{Ц - ЗВ_{\text{од}}}. \quad (2.11)$$

Точка беззбитковості ($T_{\text{бв}}$) у вартісному вираженні аналітичним способом розраховується за формулою:

$$T_{\text{бв}} = T_{\text{бн}} \cdot Ц. \quad (2.12)$$

Для визначення точки беззбитковості (T_6) графічним способом необхідно побудувати графіки на весь обсяг виробництва та на одиницю продукції, що наведено на рис. 2.2 і рис. 2.3 відповідно.

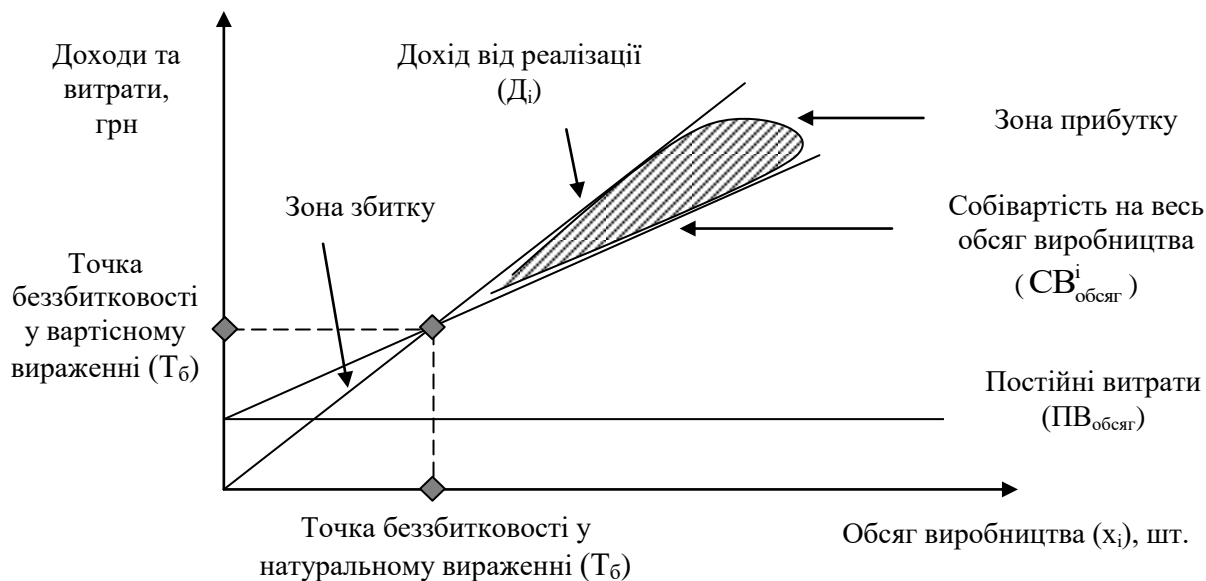

Рисунок 2.2 – Графік беззбитковості на весь обсяг виробництва

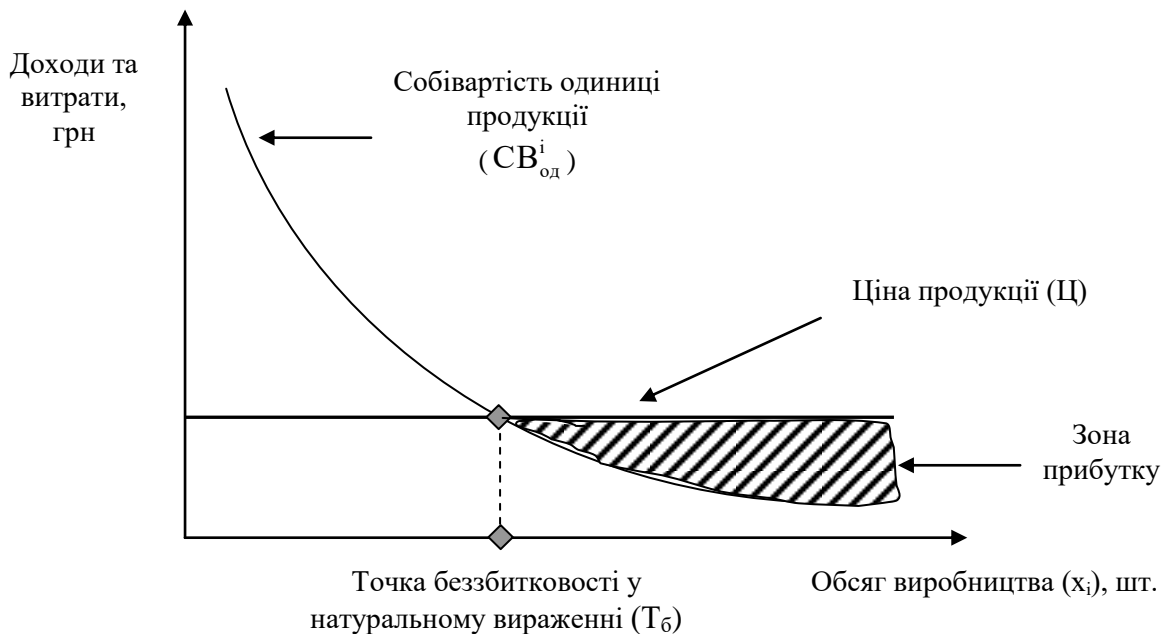

Рисунок 2.3 – Графік беззбитковості на одиницю продукції

В умовах нестабільності зовнішнього та внутрішнього середовища бізнесу доцільно поряд з визначенням точки беззбитковості контролювати і власний запас міцності. Показник «запас фінансової міцності» визначає скільки бізнес «зможе протягнути» у діапазоні прибутковості у разі зниження обсягів продажів.

Запас фінансової міцності підприємства (ЗФМ) можна розрахувати в абсолютному (вартісному) вираженні (ЗФМ_в) та у відносному (відсотковому) вираженні (ЗФМ_%) за формулами:

$$\text{ЗФМ}_в = Д - Т_{\text{бв}}, \quad (2.13)$$

$$\text{ЗФМ}_\% = \frac{Д - Т_{\text{бв}}}{Д} \cdot 100, \quad (2.14)$$

де Д – дохід від реалізації продукції, розрахований за формулою (2.5) для фактичного обсягу виробництва продукції (або значення у табл. 2.4, рядок 3, стовпчик 2), грн;

Т_{бв} – точка беззбитковості у вартісному вираженні, розрахована за формулою (2.12), грн.

Отримане значення показника запасу фінансової міцності підприємства у вартісному вираженні (ЗФМ_в) характеризує величину, на яку підприємство може знизити дохід (обсяг продажів), не зазнаючи збитків (тобто зниження доходу на величину (ЗФМ_в) дозволить підприємству працювати без збитків).

Аналогічною є інтерпретація результату розрахунку даного показника у відносному вираженні. Так, отримане значення показника (ЗФМ_%) свідчить про те, на скільки відсотків підприємство може скоротити дохід (обсяг продажів), при цьому залишаючись у зоні прибутку.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися висновками, які дозволяють визначити сутність економічних процесів, що спостерігаються на підприємстві, їх особливості, тенденції, створити базу для виявлення невикористаних резервів.

У загальних **висновках** до курсової роботи необхідно викласти результати досягнення поставленої мети курсової роботи, висновки по кожному з основних розділів роботи, надати оцінку отриманих результатів, можливі галузі використання результатів роботи, а також наукову, соціальну значущість роботи. Обсяг висновків не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Перелік джерел посилання. Перелік джерел посилання, на які посилаються в курсовій роботі, має бути наведений після висновків. У відповідних місцях тексту мають бути посилання.

5 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1 Базова література

1. Живко З. Б. Управління системою економічної безпеки підприємства: навч. посіб.; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2016. 211 с.

2. Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Г. Є. Павлова та ін.]. Дніпро: Акцент, 2018. 559 с.

3. Мандзіновська Х. О. Управління фінансово-економічно безпекою: підручник / [Онищенко В. О. та ін.]. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 530 с.

4. Мандзіновська Х. О. Технологія діяльності аналітиків з питань фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Штангрета. Львів: Укр. акад. друкарства, 2017. 154 с.

5. Менеджмент інформаційної безпеки: навч. посіб. / О. Г. Корченко, М. Є. Шелест, С. В. Казмірчук, Ю. М. Ткач, Є. В. Іванченко. Чернігів: Орхідея: Лук'яненко В. В., 2019. 407 с.

6. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник / З. Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М. О. Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора; за ред. З.Б. Живко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с.

7. Отенко І. П., Москаленко Н. О. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб.; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 223 с.

8. Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб.; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 267 с.

9. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. для студентів ВНЗ екон. і юрид. спец. усіх форм навчання / ДВНЗ «Укр. акад. банк. справи Нац. банку України», Каф. фінансів; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Фролова; [уклад.: С. М. Фролов та ін.]. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 331 с.

10. Фінансово-економічна безпека: теоретико-правові аспекти: навч. посіб. / [Резворович К. Р. та ін.]; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро: Біла [вид.], 2019. 194 с.

11. Шира Т.Б. Термінологічний словник з фінансово-економічної безпеки / за заг. ред. проф. А. М. Штангрета. Львів: Укр. акад. друкарства, 2017. 473 с.

5.2 Допоміжна література

5.2.1 Монографії

12. Аналіз і прийняття рішень для зміцнення економічної безпеки (у сферах обліку, оподаткування, маркетингу, фінансів, менеджменту трудових ресурсів та публічного управління на рівні підприємств, регіонів, держави): монографія / [Сугак Т. О. та ін.]; за ред. проф. Нусінова В. Я., доц. Міщук Є. В.; Криворіз. нац. ун-т. Кривий Ріг: Р. Козлов [вид.], 2023. 358 с.

13. Андрійв Н. М. Економічна безпека підприємства в умовах цифровізації ринку праці: теоретичні та практичні аспекти: монографія; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Растр-7, 2023. 319 с.

14. Геєць В. М., Кизим М. О., Клебанова Т. С., Черняк Т. С. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України / В.М. Геєць (ред.). Х.: ВД «ИНЖЭК», 2006. 240 с.

15. Інтегрований облік в ризик-орієнтованому управлінні підприємством: колект. монографія / О. В. Пікуліна, О. О. Матусевич, Л. А. Шило, С. С. Дехтяр, В. І. Дзюба; ред.: В. В. Бобиль; Український державний університет науки і технологій. Дніпро: Біла К. О., 2022. 155 с.

16. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства: колект. монографія / [Акименко О. Ю. та ін.]; за ред. О. Ю. Акименка; Нац. ун-т «Чернігів. Політехніка». Чернігів: Нац. ун-т «Чернігів. Політехніка», 2023. 363 с.

17. Князь С. В., Кайдрович Х. І., Скриньковський Р. М., Шевченко С. Г., Коновалюк І. В. Фінансова рівновага як механізм забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія; ред.: С. В. Князь; Національний університет «Львівська політехніка». Львів: Левада, 2022. 372 с.

18. Любохинець Л.С. Методологія гнучкого управління у забезпеченні економічної безпеки промислових підприємств: оцінювання та моделювання: монографія; [Хмельниц. нац. ун-т]. Хмельницький: ХНУ, 2022. 288 с.

19. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія; Українська академія друкарства, Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів: Растр-7, 2020. 383 с.

20. Плукар Л. А. Економічна безпека суб'єктів господарювання регіональної банківської системи: монографія; Приватний вищий навчальний заклад «Львівський університет бізнесу та права». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. 151 с.

21. Полозова Т. В., Задорожний С. В., Гулузаде А. Ф. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства. Сучасні тенденції сталого розвитку: теорія, методологія, практика: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2022. С. 273-278.

22. Полозова Т.В., Марченко Р.О., Зінов'єв А.П. Відновлювальні джерела енергії в контексті забезпечення сталого розвитку та економічної безпеки. Функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2023. С. 130-140.

23. Протидія фейкам в Україні як складова інформаційної безпеки держави. Міжвідомчий круглий стіл, 20 травня 2021 року / ред.: А. В. Свінцицький, Я. М. Літинський, О. А. Парфило, В. І. Полевий, А. М. Лисеюк, С. О. Тихонов; Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, Український інститут підвищення кваліфікації працівників телебачення, радіомовлення і преси. Київ: ІСТЕ СБУ, 2021. 125 с.

24. Прохорова В.В., Мушнікова С.А. Управління безпекою розвитку промислових підприємств: монографія; Укр. інж.-пед. акад. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2023. 390 с.

25. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія / В. А. Азарова, М. Л. Білявський, Т. В. Гончарова, В. В. Гридчина, Т. М. Дзюба, Д. В. Дубов, О. Г. Заруба, Н. Г. Іванова, О. І. Коваленко, Л. Ф. Компанцева, І. О. Корецька, Н. В. Крапівіна, Ю. А. Лапутіна, К. Б. Левченко, Г. В. Маляр, В. І. Осьодло, О. О. Паливода, Л. М. Пелепейченко, М. К. Подибайло, О. В. Покальчук, В. С. Романюк, Н. В. Слухай, О. В. Соболева, О. І. Сулова, О. А. Українцев, О. М. Хайрулін, С. В. Череватий, Е. В. Шнурко-Табакова, Л. В. Юдко, Г. М. Яворська; ред.: Л. Ф. Компанцева; Національна академія Служби безпеки України. Київ: НА СБУ, 2021. 499 с.

26. Сучасне управління: ризики, виклики, безпека, перспективність використання та проблеми впровадження в державному та приватному секторах економіки: колект. монографія / ред.: Н. Е. Аванесова, О. Чупир, Д. Терещенко, Т. Андрєєва, О. Гетьман. Харків: Панов А. М., 2021. 634 с.

27. Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колект. монографія [на матеріалах II Міжнар. наук.-практ. конф. «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта»] / ред.: Т. В. Полозова, І. В. Колупаєва, О. В. Мурзабулатова; Харківський національний університет радіоелектроніки. Харків: ХНУРЕ, 2021. 295 с.

28. Тютченко С. М. Забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах трансформаційних змін в економіці: монографія; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: Біла К. О., 2021. 211 с.

29. Polozova T.V., Nicola Jennifer John Elia. Enterprise economic security system: theoretical aspects of formation. Економічні та безпекові виклики сучасного бізнес-середовища: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2020. С. 355-362.

5.2.2 Наукова періодика

30. Андріїв Н. М., Яворська Т. В., Дуфенюк О. М. Інтелектуалізація забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2023. Вип. 3. С. 17-21.

31. Андріїв Н. М. Інформаційне підґрунтя забезпечення економічної безпеки промислових підприємств. *Приазовський економічний вісник*. 2023. Вип. 1. С. 9-13.

32. Андріїв Н. М. Мотиваційний механізм забезпечення економічної безпеки підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2023. Вип. 3. С. 23-27.

33. Андріїв Н. М. Теоретичне підґрунтя створення системи економічної безпеки підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. Вип. 2. С. 49-55.

34. Андріїв Н. М. Формування системи економічної безпеки підприємства в умовах цифровізації ринку праці. *Приазовський економічний вісник*. 2023. Вип. 2. С. 25-29.

35. Ареф'єва О. В., Калинюк В. Є. Теоретичне підґрунтя формування адаптивного управління фінансовою безпекою підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. № 3. С. 123-130.

36. Бабічев А. В., Самородов Б. В. Концептуальна модель оцінки й аналізу інформаційної компоненти економічної безпеки підприємства. *Проблеми економіки*. 2023. № 3. С. 157-167.

37. Багрій К., Чорновол А., Рилєєв С. Обліково-аналітична складова інформаційної системи забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник*

Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2023. Вип. 1. С. 37-52.

38. Березіна Л. М., Дем'яненко Н. В., Подольна А. М., Пастернак М. В., Штик І. В. Економічна безпека та мотивація діяльності підприємств у період повномасштабного вторгнення в Україну. *Агросвіт. 2023. № 20. С. 9-14.*

39. Біличенко М. М., Касьянова Н. В. Вплив цифрової трансформації на формування системи економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ. 2023. № 7. С. 83-91.*

40. Бондаренко О. М., Галкіна А. В., Труш І. В. Вплив зовнішніх та внутрішніх загроз на економічну безпеку підприємства. *Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 9. С. 52-54.*

41. Бондаренко Н., Ситниченко О. Організаційно-правове забезпечення інформаційної безпеки підприємств. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2023. № 2. С. 76-87.*

42. Боровик М. В., Запорожець Г. В., Волошан М. О. Теоретичні основи формування організаційного механізму управління економічною безпекою будівельних підприємств. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка. 2023. № 31. С. 19-24.*

43. Босак А. О., Вержиковський В. П., Калінін І. Є., Максимів І. Д., Приступа Д. А., Ривак О. І. Засади формування інформаційної безпеки підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2023. № 11(1). С. 44-55.*

44. Босак А. О., Далик В. П., Мазник Ю. І., Туліка С. К., Мацевко Б. В., Прокопів М. В., Старецький А. О. Кадрова безпека у системі економічної безпеки підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2023. № 10(1). С. 28-39.*

45. Василега В. Є. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства в умовах впливу зовнішнього середовища. *Бізнес Інформ. 2024. № 2. С. 146-153.*

46. Вдовенко Н. М., Кукса І. М., Дяченко Т. О., Сірик М. В. Управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів. *Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 2. С. 113-120.*

47. Вдовенко Н. М., Овчаренко Є. І., Гук О. В., Бабій Л. І. Механізм ефективного управління фінансовою безпекою в системі бізнес-планування інноваційно орієнтованих підприємств в умовах діджиталізації та економічних викликів. *Формування ринкових відносин в Україні. 2023. № 7-8. С. 52-58.*

48. Вдовиченко Л. Ю., Волосяк М. В. Теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 10. С. 469-477.

49. Вівчар О. І. Комплексне оцінювання стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств мережевих структур України в умовах воєнного стану. *Економіка України*. 2023. № 12. С. 23-40.

50. Вовк М. О., Бабаєв В. Ю., Михайлов С. В., Янечко С. В. Розвиток технологічного менеджменту інноваційно орієнтованого підприємства в контексті забезпечення соціально-економічної безпеки підприємницької діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 2. С. 97-103.

51. Воловельська І., Ветров Е., Утемсинова Ж. Економічна безпека підприємства: сучасні методи управління. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 83. С. 199-205.

52. Воловельська І. В., Мазіашвілі А. Р. Проблеми економічної безпеки підприємств України в умовах глобальної цифровізації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. С. 51-57.

53. Герасименко Л. В. Формування системи адаптивно-орієнтованого управління економічною безпекою підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_4_34. (дата звернення 28.11.2023)

54. Глушко А. Д., Бикова М. В. Управління ефективністю операційною діяльністю підприємства в аспекті забезпечення фінансово-економічної безпеки. *Економічний простір*. 2023. № 184. С. 143-147.

55. Гоменюк М. О. Управління економічною безпекою в контексті підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С. 241-245.

56. Гринчук Ю. С., Кукса І. М., Ткаченко Н. Е., Параскєєва А. М. Планування інноваційного розвитку в контексті забезпечення економічної безпеки та управління змінами. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 4. С. 28-33.

57. Гриценко Л. Л., Кожушко І. О., Чепурко В. О., Перепеліцин Г. Б. Ризик-орієнтоване управління в системі економічної безпеки корпоративного підприємства. *Бізнес Інформ*. 2023. № 8. С. 281-288.

58. Дергалюк Б. В. Вплив цифрової трансформації на забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № 26. С. 65-68.

59. Дудчик О. Ю., Мона Н. В. Вплив підприємств України на національну фінансово-економічну безпеку держави. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 4. С. 95-100.
60. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Шевчук Є. Г. Фактори впливу на процес управління економічною безпекою підприємств в умовах військового стану. *Innovation and Sustainability*. 2023. Iss. 2. С. 120-125.
61. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 5. С. 74-82.
62. Зачосова Н. В., Воронова З. В. Вдосконалення управління організаційною діяльністю підприємств з метою стабілізації їх економічної безпеки в умовах ризиків війни. *Приазовський економічний вісник*. 2023. Вип. 4. С. 47-51.
63. Зось-Кіор М. В., Сафронська І. М., Шевченко А. О., Дунін М. Є. Управління безпековою складовою маркетингових процесів інноваційно орієнтованих підприємств сфери послуг в умовах активізації зовнішньоекономічної діяльності, діджиталізації та реалізації інфраструктурних проектів. *Ефективна економіка*. 2023. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_9_25. (дата звернення 28.12.2023)
64. Калинюк В. Є. Концептуальний підхід щодо адаптації економічної безпеки підприємства. *Проблеми економіки*. 2023. № 3. С. 187-194.
65. Калинюк В. Є. Науково-методичний підхід до формування економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. № 3. С. 151-160.
66. Касьянова Н. В., Біличенко М. М., Севериненко А. О. Моделювання цифрової безпеки підприємства. *Modern economics*. 2023. № 39. С. 54-61.
67. Келманович О. І. Вплив факторів на показники фінансово-економічної безпеки підприємства в системі конвергенції трансформаційних змін. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 4. С. 48-53.
68. Колісніченко П. Т., Ушенко Н. В., Терещенко Е. Ю. Методичні засади аналізу ефективності механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Часопис економічних реформ*. 2023. № 3. С. 42-53.
69. Кондратюк М. В., Кузьменко О. С. Економічна безпека підприємства: актуальні проблеми її забезпечення в умовах зростання злочинності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 81-82. С. 170-176.

70. Куницька-Іляш М. В. Наукові погляди стосовно структури елементів системи управління фінансовою безпекою галузей економіки. *Проблеми економіки*. 2021. № 3. С. 147-152.

71. Левченко О. М., Вовк М. О., Юрченко Н. І., Гаврилюк А. Р. Діагностика системи управління фінансово-економічною безпекою конкурентоспроможних підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифровізації. *Агросвіт*. 2024. № 4. С. 22-30.

72. Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. Діагностика економічної безпеки підприємства: сутність та етапи. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_3_71.

73. Лезіна А. В. Методичні підходи щодо оцінки економічної безпеки електроенергетичного підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_4_56.

74. Лезіна А. В. Роль розвитку інновацій в процесах забезпечення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 9. С. 75-79.

75. Лихолат С. М., Рискальчук А. О. Управління системою економічної безпеки підприємств в умовах COVID-19. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Проблеми економіки та управління*. 2021. Т. 5, № 1. С. 158-169.

76. Лопатка К. А., Рогожина Д. Д. Бізнес-планування як ефективний інструмент реалізації стратегії підвищення економічної безпеки підприємства. *Економічний простір*. 2020. № 158. С. 46-49.

77. Майстро Р.Г., Полозова Т.В. Напрями вдосконалення державного регулювання економічної безпеки України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Випуск 1(12). С. 46-50.

78. Маргасова В. Г., Дубина М. В. Науково-концептуальні положення забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств в умовах турбулентності зовнішнього середовища. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 20. С. 10-17.

79. Мельник С. І., Штангрет І. А. Методичні засади розвитку системи економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_1_19.

80. Мельничук І. В., Фрицький В. І., Дубчак О. І. Роль обліку та звітності в системі управління економічною безпекою підприємства в кризових умовах. *Бізнес Інформ*. 2024. № 5. С. 236-243.

81. Момот Т. В., Зубенко А. В., Вершиніна Д. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення безпеко-орієнтованого управління підприємств будівельної галузі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 1. С. 192-196.

82. Назаренко І. Л., Білоусова В. М. Адаптування комплексної методики визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства для малих підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 83. С. 77-90.

83. Онищенко О. В., Яценко Н. М., Гончаренко Н. О. Роль економічної безпеки у стратегічному управлінні промисловим підприємством. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2022. № 4. С. 119-127.

84. Орищин Т. М., Крихівська Н. О., Тягур С. І. Оцінка фінансово-економічної безпеки підприємств: методичний аспект. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 2. С. 7-12.

85. Орлова А. А., Вишневіська В. А., Бурлака В. В. Аналіз методичних підходів до оцінки економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_1_64.

86. Осадча О. О., Роздопченюк В. М. Оцінювання показників інноваційної діяльності підприємства та їх використання в системі управління економічною безпекою. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2023. Вип. 2. С. 152-160.

87. Павлова Г. Є., Атамас О. П., Марухніч Є. В. Інвестиційна привабливість підприємств у контексті їх економічної безпеки. *Бізнес Інформ*. 2023. № 10. С. 112-117.

88. Панченко В. А. Аналізування як функція менеджменту в системі забезпечення економічної безпеки підприємств. *Modern economics*. 2023. № 41. С. 86-92.

89. Панченко В. А. Системні характеристики, фактори та загрози економічній безпеці підприємств. *Бізнес Інформ*. 2023. № 9. С. 162-167.

90. Погребняк А. Ю., Кліщ К. А. Інтеграція наукових підходів до оцінювання управління ефективністю використання виробничого потенціалу підприємства з метою підвищення його економічної безпеки. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № 25. С. 49-53.

91. Полозова Т. В., Довгопол Н.В. Моніторинг конкурентної активності підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки. *Innovative educational technologies: European experience and its application in training in economics and management: Proceedings of scientific and pedagogical internship* (February 13 – March 26, 2023, Riga, Latvia). Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. p. 277-280.
92. Полозова Т. В., Задорожний С. В., Гулузаде А. Ф. Сутність і функціональні завдання економічної безпеки підприємства. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2022 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2022. С. 124-126.
93. Полозова Т.В., Колупаєва І.В. Аналіз міжнародних рейтингів України в контексті забезпечення економічної безпеки. *Механізм регулювання економіки*. 2022. № 1-2 (95-96). С. 103-113.
94. Рогоза М. Є., Перебийніс В. І., Кузьменко О. К., Карнаухова Г. В. Управління економічною безпекою: аналітико-інформаційний аспект діагностики та прийняття рішень. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 2. С. 69-77.
95. Руденко В. В., Погріщук Г. Б. Ідентифікація змісту та класифікаційних ознак загроз і ризиків фінансовій безпеці підприємства. *Modern economics*. 2023. № 41. С. 105-112.
96. Руденко І. В., Болотова Т. М., Кулинич Т. В. Діагностика економічної безпеки як інструмент забезпечення ефективного управління іміджем підприємства. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 297-302.
97. Садов'як М. С., Бегейло Н. В., Феник В. О., Приступа А. А., Матвієвський Н. А., Запісоцький І. В., Ільчишин М. З. Особливості економічної безпеки підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2023. № 9(1). С. 106-116.
98. Садура О. Б., Правдивець О. М. Економічна стабільність та напрями зміцнення безпеки підприємств в умовах сучасних викликів. *Регіональна економіка*. 2023. № 1. С. 110-118.
99. Сахно А. А., Болтовська Л. Л. Ефективність використання технологій у контексті дотримання показників економічної безпеки підприємств. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 2. С. 104-119.
100. Сидорчук І. Систематизація теоретико-методологічних підходів до формування, реалізації та моделювання стратегій управління інноваційним

розвитком та фінансово-економічною безпекою підприємницьких структур. *Modeling the development of the economic systems*. 2021. № 2. С. 33-39.

101. Тарасенко І.О., Олефіренко К.С., Полозова Т.В., Мурзабулатова О.В. Стратегічне управління стійким розвитком промислових підприємств в умовах післявоєнного відновлення України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 7. С.73-77.

102. Сьомич М. І., Ткаченко Н. Е., Шкробот М. В., Євтух А. І. Безпекові аспекти антикризового управління інноваційно орієнтованих підприємств та розвитку їх кадрового потенціалу в умовах економіки знань та сучасного правового забезпечення. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2023. № 3. С. 36-43.

103. Ткаченко Т. П. Інноваційна складова економічної безпеки підприємств в умовах конкуренції. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 3. С. 152-156.

104. Ткаченко Т. П., Гречко А. В. Узагальнення методичних підходів оцінювання економічної безпеки промислових підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 22. С. 79-82.

105. Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах інтелектуально-орієнтованого розвитку господарських систем. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 4. С. 60-64.

106. Федоришина Л. І. Методичні аспекти аналізу управління фінансовою безпекою підприємства *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2021. № 4. С. 178-193.

107. Химич І. Г., Винник Т. М., Константюк Н. І., Тимошик Н. С., Юрик Н. Є. Фінансова безпека підприємства як антикризовий метод управління. *Modern economics*. 2021. № 25. С. 153-159

108. Хлевицька Т. Б., Гусєва О. Ю. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів. *Бізнес Інформ*. 2021. № 8. С. 190-196.

109. Хринюк О. С., Солосіч О. С. Інтеграція підходів теорії антикризового менеджменту в систему управління економічною безпекою підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 1. С. 137-146.

110. Чорна Л. О., Кудлаєнко С. В., Чорна Н. Ю., Келманович О. І. Вплив факторів на показники фінансово-економічної безпеки підприємства в системі конвергенції трансформаційних змін. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 10. С. 13-18.

111. Шостак Л. В., Сур'як А. В. Удосконалення фінансово-економічної безпеки підприємства на основі управління бізнес процесами. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 17. С. 126-132.

112. Штангрет А. М., Шира Т. Б., Репа Я. В. Безпекові засади забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах Індустрія 4.0. *Приазовський економічний вісник*. 2023. Вип. 1. С. 36-41.

113. Штангрет І. А. Інформаційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки промислового підприємства в умовах цифрової трансформації економіки. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2023. Вип. 4. С. 110-115.

114. Яременко Л. М., Макарчук І. М., Роженко А. П. Обліково-аналітичне забезпечення системи управління кредиторською заборгованістю в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2024. № 6. С. 113-119.

115. Ярмус Т. Б., Шоробура О. І., Коваль С. М., Кіндратів Р. В. Кадрова безпека підприємства: сутність, складові та забезпечення в системі економічної безпеки. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2023. № 11(1). С. 165-174.

116. Ярошевич Я. С. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств в умовах воєнного стану. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 7-8. С. 111-119.

117. Kolupaieva I., Sheiko I., Polozova T. Digital Transformation in the Context of Sustainable Development of European Countries. *Problemy Ekorozwoju – Problems of Sustainable Development*. 2024. 19(1): pp. 89-103.

118. Pohrebniak A., Tytykalo V., Kalchenko O., Antypenko N., Kyrii V. The Organizational and Economic Mechanism to Ensure the Financial Security of companies in the Conditions of Global Digitalization. *Revista De La Universidad Del Zulia*. Volume: 15 Issue: 42. DOI: 10.46925//rdluz.42.29.

119. Polozova T., Cherkashina M., Shapoval O., Romanchik T., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad. Assessment of risks in conditions of provision of security of economic activities of organizations. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (4). С. 705-714.

120. Polozova T., Musiienko V., Storozhenko O., Peresada O., Geseleva N. Modeling of energy-saving processes in the context of energy safety and security. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (3). С. 387-397.

121. Polozova T., Sheiko I. Role of Ukraine integration into EU and NATO for supporting economic development and national security. *Baltic Rim Economies*. 2024. ISSUE # 1. p. 43.

122. Polozova T., Stepanenko S., Murzabulatova O., Ponomarov S. Specific of the creation and functioning of the financial and economic security system of business entities. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том. 8. № 3. С. 70-77.

6 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути оформлена відповідно до ДСТУ 3008:2015 [1], ДСТУ 8302:2015 [2], методичних вказівок [3, 4] з дотриманням принципів академічної доброчесності [5, 6].

7 ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після оформлення курсової роботи здобувач повинен передати роботу на перевірку керівникові та членам комісії [7]. Після усунення зауважень (якщо вони були) здобувач допускається до захисту курсової роботи, який відбувається у присутності комісії з трьох викладачів.

Час захисту курсових робіт визначається розкладом, що складений деканатом.

Здобувач має за 7...10 хвилин доповісти про сутність роботи, підкреслити самостійно виконані елементи роботи. **Доповідь** рекомендується побудувати таким чином: назва курсової роботи; актуальність обраної теми; мета курсової роботи; задачі курсової роботи; об'єкт та предмет дослідження; стислий та логічний зміст теоретичного та розрахунково-аналітичного розділів; отримані результати та їх особливості; можливі області застосування; практична значущість проведених досліджень і розрахунків. Доповідь має бути послідовною, логічною, переконливою, професійно грамотною.

Потім здобувач відповідає на запитання викладача (керівника) і присутніх на захисті. Відповіді мають бути повні, по суті питань та показувати, що здобувач уміє професійно відстоювати свою точку зору, володіє спеціальними та загальноекономічними знаннями.

У випадках незадовільного захисту керівник має право вирішувати, чи може здобувач подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи виконати роботу за новою темою.

У випадку, коли курсова робота не була захищена з поважних причин (що підтверджується документально), термін захисту може бути перенесений з дозволу деканату.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. [На заміну ДСТУ 3008-95; чинний від 2017-07-01]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с. (Інформація та документація).

2. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. (Інформація та документація).

3. Методичні вказівки до оформлення контрольних, курсових та кваліфікаційних робіт (проектів) для здобувачів усіх форм навчання спеціальностей 051 Економіка та 073 Менеджмент / Упоряд.: Т.В. Полозова, І.В. Колупаєва, Н.В. Довгопол, І.А. Шейко, І.Б. Прібильнова, Н.В. Помогалова. Харків: ХНУРЕ, 2022. 26 с.

4. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Управління фінансово-економічною безпекою» спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування / Упоряд. Т.В. Полозова, І.В. Колупаєва, В.В. Кирий, С.В. Гришко, Н.В. Довгопол. Харків: ХНУРЕ, 2022. 55 с.

5. Положення про академічну доброчесність у Харківському національному університеті радіоелектроніки. Затверджено Наказом ХНУРЕ від 02.02.2021 № 50. URL: https://nure.ua/wp-content/uploads/Main_Docs_NURE/polozhennja-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf

6. Положення про протидію академічному плагіату в Харківському національному університеті радіоелектроніки. Затверджено Наказом ХНУРЕ від 28.04.2017 № 290. URL: https://nure.ua/wp-content/uploads/Main_Docs_NURE/polozhennya-pro-protidiyu-akademichnomu-plagiatu-v-hnure-290-vid-28.04.2017.pdf

7. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті радіоелектроніки. Затверджено Наказом ХНУРЕ від 19.04.2023 № 74. URL: https://nure.ua/wp-content/uploads/Main_Docs_NURE/polozhennja-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-v-hnure-2023.pdf

ДОДАТОК А

Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Факультет інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Організація та управління системою фінансово-економічної
безпеки підприємства»

на тему «Конкурентна розвідка в системі фінансово-економічної безпеки
підприємства»

Виконав

студент групи УФЕБм-24-1
Петренко А.А.

Керівник

к.е.н., доц.
Глушко В.В.

Харків 20__

ДОДАТОК Б
Приклад складання реферату

РЕФЕРАТ

Курсова робота: 46 с., 10 табл., 5 рис., 15 джерел, 1 додаток.

КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА, ПЛАНУВАННЯ, ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, СИСТЕМА, ЗАГРОЗИ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
БЕЗПЕКИ.

Об'єктом дослідження є управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Метою дослідження є удосконалення організаційно-методичних засад конкурентної розвідки в системі фінансово-економічної безпеки підприємства.

Розглянуто теоретико-методичні основи конкурентної розвідки. Визначена специфіка технологій конкурентної розвідки. Виконано аналіз форм і методів конкурентних дій.

У розрахунково-аналітичній частині здійснено оцінку стану системи економічної безпеки підприємства на основі ресурсного підходу. Визначено безбитковість виробництва продукції в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства. Визначено аналітичним і графічним способом обсяг безбитковості виробництва продукції. Розраховано запас фінансової міцності підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки.

ДОДАТОК В
Приклад оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1 Теоретико-методичні основи конкурентної розвідки	5
1.1 Поняття та форми конкурентної розвідки	6
1.2 Форми та методи конкурентних дій	12
2 Розрахунково-аналітичний розділ.....	20
2.1 Оцінка стану системи економічної безпеки підприємства на основі ресурсного підходу.....	20
2.2 Визначення беззбитковості виробництва продукції в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства.....	30
Висновки.....	40
Перелік джерел посилання.....	43
Додаток А Результати розрахунків з використанням Microsoft Excel.....	46

Електронне навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА»

для здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми
«Управління фінансово-економічною безпекою»
всіх форм навчання

Упорядники: ПОЛОЗОВА Тетяна Василівна
РОМАНЕНКОВ Юрій Олександрович
ПЕРЕПЕЛЮКОВА Олена Василівна
МУРЗАБУЛАТОВА Олена Вячеславівна
СТЕПАНЕНКО Сергій Віталійович
ПОМОГАЛОВА Наталія Валеріївна

Відповідальний випусковий Т.В. Полозова
Редактор О.Г. Троценко
Комп'ютерна верстка Т.В. Полозова

План 2024 (друге півріччя), поз. 59

Підп. до використання 30.09.2024 Формат pdf. Обсяг даних 0,75 Мб

ХНУРЕ. Україна. 61166, Харків, просп. Науки, 14, E-mail: info@nure.ua

Підготовлено в редакційно-видавничому відділі ХНУРЕ
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1409 від 26.06.2003